

Historien om Sankta Lucia

Tekst/illustrasjoner:

Anne Schjelderup/Clipart.com

Filosofiske spørsmål:

Anne Schjelderup og Øyvind Olsholt

Sist oppdatert: 10. desember 2003

Har du noen gang gått i Lucia-tog eller sunget sanger om Sankta Lucia? Vet du hvem Sankta Lucia var og hvorfor vi feirer hennes dag hvert år den 13. desember? Her skal du få høre historien om hennes liv.

I de mørke tunnelene dypt nede i jorden, der vannet sildrer langs veggene og lyset aldri trenger ned, der satt en gang for lenge siden noen av de første kristne og hutret og frøs gjennom natten. Sulten rev og slet i hver eneste én av dem og gjorde at de frøs enda mer. Om de bare kunne ha gått opp en liten tur, om de bare kunne ha hentet et brød. Barna klynket sårt mens foreldrene fortvilet prøvde å trøste dem.

Men de kunne ikke gå opp i lyset, kunne ikke gå hjem og melke kua så de kunne få melk til sine små. Det var soldater og folk over alt, og det var ingen grenser for hvilke lidelser man kunne påføre de kristne på den tiden. Noen kristne hadde blitt brent som levende fakler, noen hadde blitt kastet stener på til de døde, andre hadde soldatene latt hestene trampe ihjel. Nei, det var bedre å sitte i mørket, selv om de frøs og sultet. Og det var heldigvis én som tenkte på dem, én som passet på dem. Om hun bare ville komme i kveld óg!

Takk Gud, nå hørte de en stille sang lenger oppe i tunnelen. Der så de lysskimmeret. Barna stormet mot den vakre jomfruen som sakte kom mot dem med en lyskrans i håret og knytter med deilig mat. Jomfru Lucia, den vakreste og godeste som var. Enda en natt hadde hun trosset farene og kommet ned til dem med den velsignede maten, og med det velsignede lyset som ga de kristne drømmer og håp.

Skjønne jomfru Lucia, født til et liv i luksus og overflod. Likevel risikerte hun livet sitt hver eneste kveld for å bringe mat og oppmuntring til dem som sultet og led. Men nå ville det snart bli slutt på dette! Lucias syke mor hadde bestemt at Lucia skulle gifte seg. Lucias far var død, og moren ville være sikker på at Lucia alltid skulle leve et liv i rikdom og bekvemmelighet.

Men Lucia ville noe annet! Hadde ikke den gode Jesus Kristus sagt at man skulle forlate alt og følge ham? At man skulle ta vare på menneskene rundt seg og ikke tenke så mye på seg selv? «Vær god!», hadde han sagt. «Vær barmhjertig!» Det var dét Lucia ville, hun ville ikke gifte seg for å leve et liv i luksus hvis det innebar at hun ikke kunne hjelpe andre. Isteden ville hun gi bort alt hun eide til de fattige! Men selv om hun tryglet og ba moren om å få slippe å gifte seg, så ville ikke moren høre på henne.

Fortvilet løp Lucia til Sankt Agathas grav og bønnfalt henne om hjelp. «Gode Sankt Agatha, hjelp moren min til å forstå! Hun vil at jeg skal være lykkelig. Men jeg kan ikke være lykkelig om jeg ikke kan hjelpe dem som har det vondt! Hva skal jeg med et stort hus, pene klær, tjenere og alt det der, om jeg vet at de fattige lider? Jeg kan bare tenke på dem! La moren min forstå det!»

Og tenk, det skjedde et under. Helt plutselig ble moren til Lucia frisk. Hun hadde ikke lenger vondt noe sted! Da forsto moren til Lucia at kristendommen var sann, og at det var meningen at Lucia skulle tjene dem som hadde det vondt. Hun skulle ikke gifte seg. Bryllupet ble avlyst med én gang. Gjett om Lucia ble glad!

Men det var en annen som ikke ble så glad! Det var mannen som hadde trodd han skulle få gifte seg med Lucia. Han ble rasende. «Om ikke jeg skal få henne, så skal ingen andre få henne heller!», sa han til seg selv. Så gikk han rett til dem som bestemte i byen og fortalte dem at Lucia var kristen.

Kan du tenke deg hva som skjedde da? Jo, samme ettermiddag kom det mange soldater, sammen med en stor menneskemengde som ikke likte de kristne, hjem til Lucia. De skulle arrestere henne. Men Gud passet på Lucia. Han gjorde det slik at hun satt fast i bakken. Soldatene greide ikke å rikke henne, det var umulig å få henne med.

«Da tenner vi på henne!», var det noen som sa. Tørr ved ble stablet opp rundt Lucia, de tente på og det ble et mektig bål. Men Gud passet på Lucia, flammene skadet henne ikke i det hele tatt! Da all veden var brent opp stod Lucia der helt uskadd.

Da var det en som tok et sverd og hugget av det vakre hodet til Lucia. Nå kunne ikke Gud gjøre annet for henne enn å ta henne med til sitt rike. Slik døde Lucia. Men hun fortsatte å leve i hjertene til alle dem hun hadde hjulpet, og alle dem som hørte om henne. Ryktet om denne gode og modige jomfruen spredte seg vidt og bredt, og hennes barmhjertighet og mot blir feiret hvert eneste år den 13. desember ennå idag.

Ideer til filosofiske samtaler

1. Som vi skjønner var det ikke lett å være kristen i den første tiden etter Jesu død. Mange så på de kristne som oppviglere og forbrytere uten livets rett. Men hvordan har det seg at mennesker kan bli så hatet bare fordi de tror på noe? Er ikke tro noe usynlig og umerkelig som bare finnes inne i hjertene (og hodene) våre? Hvordan kan noe som er usynlig og umerkelig bli så farlig?
2. Blir du plutselig forvandlet til en farlig person dersom du sier at du tror på foreldrene dine? Hva hvis du sier at du tror på et fjell som du så en gang dere var på påskeferie? Eller hvis du tror på en av medelevene dine? Hva skal til for at troen din blir farlig for andre mennesker?
3. Mange mennesker var redde for de første kristne menneskene, kanskje fordi de ikke forsto hva kristendommen innebar. Og når de ikke forsto dette, så begynte de kanskje å tro at kristendommen var en skummel og farlig religion. Er det fremdeles slik at vi blir redde når vi møter noe vi ikke forstår? Har du noen gang blitt redd fordi det er noe du ikke forstår? Kan du bli redd om du ikke forstår:
 - et regnestykke?
 - hva en skuespiller sier på TV?
 - en bok med lite bilder mange små bokstaver?
 - en bok med mange bilder og få, store bokstaver?
 - hvorfor en hund sitter og gjør utenfor et hus?
 - hvorfor noen mennesker lukker øynene og ber til Gud?Har du noen gang blitt redd fordi du *har* forstått noe?
4. De første kristne ville heller lide og ha det vondt enn å benekte noe som de mente var sant og riktig. Hvorfor tror du det var så viktig for dem å stå fast på det de trodde på? Er det noe du selv hadde vært villig til å lide for å beholde og forsvare:
 - historien om ditt liv?
 - retten til å gå på skole hver dag?
 - ting som du eier?
 - kjærligheten til foreldrene dine?
 - det å glede seg og se frem til noe?Kan du tenke deg noe som er viktigere for et menneske enn dets eget liv? Kan du forstå hvorfor noen mennesker er villig til å dø for en sak? Kan du forestille deg noe som er viktigere for deg enn ditt eget liv?
5. Lucia mente at det var viktigere å kunne hjelpe andre enn selv å være rik. Hvorfor tror dere hun mente det? Er det mulig selv å være lykkelig når man vet at det finnes andre mennesker som har det vondt? Er kanskje det beste *ikke å vite* om det når andre har det vondt? For er det ikke slik at «det vi ikke vet, har vi ikke vondt av»? Eller er det visse ting vi alltid har en plikt til å ta rede på, f.eks. om det finnes andre mennesker i verden som lider nød eller ei?

6. Mannen som Lucia skulle gifte seg med ble fryktelig lei seg da han fikk vite at ekteskapet ikke ble noe av. Derfor gjorde han noe som han visste ville være farlig for Lucia: han fortalte soldatene at hun var en kristen. Men hvorfor ble han egentlig så lei seg? Tror dere han var virkelig glad i Lucia? Men kan man skade dem man er virkelig glad i?